

بررسی دوره‌های تحصیلات تکمیلی داروسازی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۰

مجری: دکتر علی خلیج

گروه: علوم دارویی

سال شروع: ۱۳۹۱

سال پایان: ۱۳۹۳

چکیده

مقدمه

در طی سال‌های گذشته اهم برنامه‌ریزی‌ها در جهت توسعه کمی رشته‌های تخصصی داروسازی بوده است و به‌غیر از یک طرح که با استفاده از نظرات دانشجویان، دانش‌آموختگان و اعضاء هیئت‌علمی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران چند سال قبل اجرا گردید، نقاط ضعف و قوت نظام آموزشی تحصیلات تکمیلی داروسازی تاکنون مورد بررسی قرار نگرفته است. به‌منظور استفاده از نظرات دانشجویان، دانش‌آموختگان و اعضاء هیئت‌علمی دانشکده‌های داروسازی در مورد دوره‌های تخصصی داروسازی از نظر شیوه پذیرش دانشجو و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و نحوه ارزشیابی دانشجویان طرح تحقیقاتی «بررسی دوره‌های تحصیلات تکمیلی داروسازی» در دستور کار گروه علوم دارویی قرار گرفت. علاوه بر این به‌منظور ارائه توصیه‌های راهبردی قرار شد نظام آموزشی تحصیلات تکمیلی داروسازی در ایران با نظام آموزشی در ۱۰ کشور دیگر مقایسه گردد. هدف از اجرای طرح استفاده از نتایج آن برای توصیه به مسئولین ذی‌ربط در جهت کارایی بهتر و بیشتر دانش‌آموختگان در مراکز ستادی، صنعتی، بالینی، بیمارستانی، تحقیقاتی و دانشگاهی تعیین گردید.

روش‌شناسی

ابتدا با توجه به عدم وجود آمار جامع در مورد رشته‌های تخصصی داروسازی در مرحله اول اجرای طرح گردآوری اطلاعات هر دانشکده مورد توجه قرار گرفت و بانک اطلاعاتی رشته‌های تخصصی تهیه شد. پرسشنامه‌هایی برای دانش‌آموختگان رشته‌های تخصصی داروسازی که عضو هیئت‌علمی هستند، سایر اعضاء هیئت‌علمی دانشکده‌های داروسازی و دانشجویان رشته تخصصی مشغول به تحصیل در ارتباط با نقاط ضعف و قوت دوره‌های تخصصی از نظر نحوه پذیرش دانشجو، طول دوره و محتوای مرحله آموزشی و کیفیت مرحله پژوهشی و امتحانات جامع (بورد) تهیه گردید. برای آنالیز داده‌ها و رسم نمودارهای این طرح توصیفی از نرم‌افزار IBM SPSS 21 استفاده گردیده است.

یافته‌ها

عدم وجود بانک اطلاعاتی شامل سال ورود، سال فراغت از تحصیل، محل اشتغال دانش‌آموختگان و سایر اطلاعات علی‌الخصوص در دبیرخانه شورای آموزش داروسازی تخصصی، دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشکده داروسازی بعضی از شهرستان‌ها جای تأمل دارد. در حالی که دانش‌آموختگان عضو هیئت‌علمی دانشکده‌های داروسازی بر ضرورت ارائه واحدهای نظری در طول دوره‌های تخصصی تأکید و دیگر اعضاء هیئت‌علمی ارائه واحدهای درسی نظری را در افزایش کیفیت دوره‌های تخصصی مطلوب

می‌دانند، میزان رضایت دانشجویان از محتوی و نحوه ارائه دروس نظری ۶۰-۴۰ درصد است و اعضاء هیئت علمی عقیده دارند که محتوی دروس با عناوین دروس و نیازهای کنونی رشته تاندازه‌ای مطابقت دارد. بر اساس نظرات اعضاء هیئت علمی و دانشجویان دوره‌های تخصصی در ارتباط با نقاط ضعف دوره‌های PhD تعداد واحدهای عملی ارائه شده در طول دوره‌ها کم است. همچنین مشخص شد تفاوت اصلی برنامه‌های آموزشی در ایران در مقایسه با دیگر کشورهای جهان عدم وجود دوره‌های بینابینی مانند Diploma و Internship است که بیشتر از آنچه همانند رشته‌های MSc و PhD رشته‌های کاملاً علمی باشند رشته‌های کاربردی هستند. هدف از این دوره‌ها تربیت افراد ماهر برای کار در قسمت‌های مختلف کارخانه‌های داروسازی است.

بحث و نتیجه‌گیری

توصیه می‌شود دبیرخانه شورای آموزش داروسازی و تخصصی و دانشکده‌های داروسازی همانند بسیاری از کشورهای دیگر جهان بانک اطلاعاتی به‌روز شده از دانشجویان دوره‌های عمومی و تخصصی داشته باشند. بدیهی است وجود بانک اطلاعاتی نه تنها امکان دریافت نظرات در ارتباط با دوره‌های آموزش تخصصی را میسر می‌سازد بلکه موقعیت‌های شغلی و مالی دانش‌آموختگان ممکن است پشتیبان‌های برای دانشکده محل تحصیل آن‌ها باشند. بازنگری عناوین و محتوی دروس نظری ضروری به نظر می‌رسد. بر اساس نتایج، بازنگری عناوین و محتوی دروس نظری ضروری به نظر می‌رسد و لزوم اضافه نمودن واحدهای عملی برای افزایش مهارت‌های دانشجویان در اجرای پایان‌نامه و فعالیت‌های حرفه‌ای لازم به نظر می‌رسد.

توصیه می‌شود که آئین‌نامه‌های ارتقاء اعضاء هیئت علمی و شرایط فراغت از تحصیل دانشجویان به نحوی بازنگری گردد که به تحقیقات کاربردی در جهت رفع نیازهای جامعه اولویت بیشتری داده شود. در این ارتباط لازم است که صنایع داروسازی نیازهای تحقیقاتی را تعیین و اعلام دارند تا موضوع پایان‌نامه‌ها و تحقیقات مشترک دانشگاه و صنعت گردد. همچنین برای ارتقاء کارایی دانش‌آموختگان دوره عمومی داروسازی در صنایع داروسازی و مراکز درمانی در ایران مانند کشورهای پیشرو دوره‌های بینابینی در آموزش داروسازی ایجاد شود.

کلیدواژه: تحصیلات تکمیلی، داروسازی، نقاط قوت و ضعف، برنامه آموزشی، ایران.